

PROTOKOLL 4/2016

Tid: Måndag den 23 maj kl. 10:14 -14:52 svensk tid

Plats: Vasikkavuoma, Pajala kommun

Närvarande: Timo Jokelainen (ordf), Johan Antti, Bengt Niska, Pia Hulkoff, Kalervo Aska, Eugen Parviainen, Kari Kinnunen, Karl-Erik Nilsson, Virve Sallisalmi och Camilla Ahlstrand

Gäster: Johanna Koivumaa, Kolari kommun och Johanna Alm, Pajala kommun.

1. Mötets öppnande och ordning
Ordförande Jokelainen förklarade mötet öppnat KL 10:14 och hälsade alla välkomna.
2. Mötets beslutsförhet
Mötet konstaterades vara beslutsför.
3. Godkännande av ärendelistan
Ärendelistan blev godkänt. På punkt 15 Övriga ärenden tas upp Jord- och skogsbruksministeriets motion om kartläggning av fångstplatserna samt fisket på Matkakoski.
4. Godkännande av föregående mötets protokoll
Godkändes.
5. Budgetuppföljning
Sallisalmi berättade att kommissionen har använt 78 % av för tiden budgeterad medel då man gör nollresultat . Kommissionens utgifter blir större under höstperioden.
6. Ledamöternas och sakkunnigas uppgifter enligt gränsälvsöverenskommelsen och enligt kommissionens arbetsordning. Diskussion. För kännedom.

I föregående möte var det lite tal om ledamöternas uppgifter. I gränsälvsöverenskommelsens punkt 4.2.1. samt i administrativ stadga finns mer om detta.

Sallisalmi berättade allmänt om kommissionens ställningstagande. Årligen tar kommissionen ställning till fiskeförhandlingar vilket är ganska krävande sammanställning inom det stora vattendistriktet. Året runt har ledamöterna möjlighet att ge sina synpunkter gällande t.ex.fiske. Och ledamöterna kan presentera motioner som kommer från fältet så vi kan ta upp dem i kommissionen.

Timo Jokelainen: Ledamöternas uppgift är också att delta i möten, så att mötena är beslutsföra. Ledamöternas egen aktivitet i möten samt fältarbet är de

som vi alla har ansvar för: att föra information vidare. Om en ledamot är osäker, vad som är kommissionens ståndpunkt och om det inte heller finns att läsa i handlingarna, det är helt acceptabelt säga att man inte vet kommissionens ståndpunkt i frågan.

Johan Antti påpekade att i kommissionens beslut, yttranden och handlingar, såsom verksamhetsberättelser ser man vad var och en kan berätta ut och där ser man hur kommissionen har varit logisk i olika ärenden.

Sallisalmi konstaterade att artikel 10 och artikel 2 i gränsälvsöverenskommelsen hjälper till att öppna kommissionens uppgift. Ytterligare har man i överenskommelsens motiointext skrivit att lokal förankring skall vara stark. Centrala myndigheter på statsnivå har inget behov att vara med i kommissionen.

Jokelainen sade, att kommissionen kan fortsätta den här diskussionen i nästa mötet.

Om sakkunigas roll fördes inte djupare diskussion utan konstaterades att kommissionen behöver sakkunnigas medverkan.

7. Kommissionens ledamöter 1.10.2016-30.9.2019
Kansliet skickar begäran till Sveriges och Finlands gränskommuner för att de skall föreslå sina kandidater inför nästa mandatsperiod 1.10.2016-30.9.2019. Statsrådet i Finland och Regeringskansliet i Sverige utnämner ledamöterna före den 1 oktober 2016. För kännedom.

Kansliet skickar brev till kommunerna för att de föreslår sina kandidater för kommissionen.

8. UNECEs implementeringskomite hade sitt möte i Geneve 3-4/5 2016, Kari Kinnunen rapporterar. För kännedom.
http://www.unece.org/env/water/implementation_committee.html

Kinnunen berättade att implementeringskommitté hade sitt sjätte möte i Geneve. På agenda stod ett fall där Kina hade tagit 30 procent flöde bort av en älv, vilket ledde till att Ryssland och Kazakstan fick lida av detta. Det har varit brevväxling om det här men Ryssland har svarat att ärendet inte hör till komittéen. Den andra parten har inte svarat alls. Kinnunen hade gjort ett förslag att i frågavarande ärende är ingen idé att börja strida med staterna utan det lönar sig att kontakta lokala folkrörelser. Implementeringskomitee som system har grundats därför att befolkningen i området har en möjlighet att påverka gränsvattenärenden. Staterna tar inte kontakt med komittéen.

En stor del av konflikter anknyter sig med det hur vattenresurserna delas. I den här klimatsituationen kan vattenbassäng bli aktuella även för andra skäl än att lagra vatten för energiförsörjningens behov. Olika skäl är t.ex. översvämningsskydd, vattning, ekologiska bassäng. Lokala behov kan beaktas.

Beslut: UNECE implementeringskommitté arrangerar sitt möte möjligen i Haparanda veckan 21 år 2017. Kinnunen får fullmakt att fortsätta förberedelser med UNECE.

9. Pellos, Kolaris och Muonios fisketurismstrategi, dess nuläge. Utvecklingschef Johanna Koivumaa, Kolari kommun. Diskussion. För kännedom.
http://www.kolari.fi/media/2015_hallinto_ja_elinkeino/kuntastrategiat-ja-suunnitelmat/lohistrategia/km_strategia.html
- Johanna Koivumaa: Förra år fick kommunerna Kolari-Pello-Muonio medel av EU- strukturfond för att göra fisketurismstrategi. Ganska snabbt blev dessa tre kommuners strategi färdigt. Kommunerna har haft en lång historia i att vara område för mindreskalad fisketurism men utmaningen ligger där att göra dessa också till ett internationellt intressant utflyktsmål.
- Syftet är att ha turism året runt samt att få mera intäkter via turism till området. Huvudmål är att bygga en upplevelse runt fiske. Området breddas från huvudforan till sjöar och biflöden inom sträckan Kilpisjärvi-Torneå. Av fiskarna tas laxen med men även Mieköjärvis gädda och röding i övre delar av älvdalen. Med i strategin finns Catch and release -fångstmetod. Däremot infra såsom att bygga semesterboende görs inte.
- Nätverket håller på att sprida sig vidare än tidigare nämnda kommunerna. Koivumaa önskade att kommissionen kan tipsa hur aktivera Sverige.
10. Aktuella miljöfrågor i Pajala. Miljöplaneringschef Johanna Alm, Pajala kommun. Diskussion. För kännedom.
Johanna Alm berättade att i Pajala har varit diskussion om lagring av slammet. Hon tar ämnet upp i sin presentation och andra ärenden är vattenskyddsfrågor, reningsverk, gruva, Pentäsjoki, enskilda avlopp, avloppsvattnen och bildande av en gemensam miljönämnd med Överkalix och Övertorneå.
11. Yttrandebeväran/yttranden och beslutsärenden, för kännedom, bilaga 2
- Sallialmi delade även ut länsstyrelsens klimatförändringsrapport "Klimatförändringar i Norrbottens län – konsekvenser och anpassning. April 2016. Länsstyrelsen Norrbotten" samt en statistik om Torneälvs islossning under 1693-2015.
12. Rapport, publikationer, artiklar. För kännedom
- Community-Based Monitoring and Indigenous Knowledge in a Changing Arctic: A Review for the Sustaining Arctic Observing Networks. Noor Johnson, Carolina Behe, Finn Danielsen, Eva-Maria Krümmel, Scot Nickels, and Peter L. Pulsifer
http://www.inuitcircumpolar.com/uploads/3/0/5/4/30542564/cbm_final_report.pdf
- Development of International Water Quality Guidelines for Ecosystems. IWQGES. United Nations University. UNU_EHS. Progress Report 1.
- The Arctic Freshwater System in a Changing Climate. AMAP-WCRP/CLiC-IASC
- Aqua Reports 2016;9. Supplement. Fisk som miljöindikator. Degerman, Bergström, Wennhage, de Leeuw, Soler, Olsson. SLU.
13. Recipientkontroll inom Torneälvs internationella vattendistrikt, att främja samarbetet, Karin Kinnunen presenterar förslaget.
- Kinnunen: Då man planerar att sammanställa vattenförvaltningsplaner glömmar man bort det lättaste, alltså det att man kan förena vattenkontroll. Nu gör båda länder det isär i Finland och i Sverige. Kommissionen kan ta som syfte att

vi får en gemensam kontrollprogram. I båda länder baserar sig kontroll i vattenkvalitet och enstaka prov men gemensam recipientkontroll saknas

Beslut: *Kansliet utreder vidare förslaget om recipientkontroll. Kommissionen tar nytta av Kinnunens expertis samt myndigheternas kunskaper i båda länderna.*

14. Möten och seminarier. För kännedom.

Gångna

14/4 Översvämningsskydd, Finsk-svenska samarbetsmöte, Haparanda, kansliet, Sallisalmi och Ahlstrand deltog
15/4 Torneälvs vattenvård och översvämningsskydd, gemensam åtgärdsplan (Action Plan), regionala vattenmyndigheter, Haparanda, kansliet
20/4 Kalix-Torneälvs vattenskyddsförening, årsmöte i Pajala, Sallisalmi och Ahlstrand deltog
21/4 Arktisk MKB, arbetsgruppsmöte, miljöministeriet, Lapplands NTM-central, Rovaniemi, Sallisalmi
22/4 Barents Press Seminarium, Haparanda, Ahlstrand deltog.
22/4 Finland100-ansökan, workshop, Minna Heljala, Tornedalens landskapsmuseum, Sallisalmi deltog.
25/4 Finland100-informeringsträff, Pia Marttinen värd, Haparanda kommunhus, Sallisalmi deltog .
28/4 Torneälvs vattenvård och översvämningsskydd, gemensam åtgärdsplan (Action Plan), regionala vattenmyndigheter. Lync/Skype-möte, Sallisalmi.
3/5 Hållbar utveckling i norra Sverige: en workshop om låsta mönster och historiska brytpunkter. Stockholm Environment Institute SEI, Arctic Research Centre at Umeå University Arcum, Luleå Tekniska Universitet. Sallisalmi.
3/5 Humanistiska perspektiv på minoriteter och markrättigheter. Humtank i samarbete med HPC och Sensus Norrbotten. Öppen paneldebatt för allmänheten kl 18-20. Sallisalmi. Medverkande Curt Persson, Luleå tekniska universitet, Åsa Össbo, Centrum för samisk forskning, Umeå Universitet, Stefan Mikaelsson, ordförande sametinget, Kristina Allard, rättsvetare, Luleå tekniska universitet och Roine Viklund, historiker, Luleå tekniska universitet.
4/5 Torneälvs vattenvård och översvämningsskydd, gemensam åtgärdsplan (Action Plan), regionala vattenmyndigheter. Lync/Skype-möte, Sallisalmi.
11/5 Leader-kontaktpersonmöte Sverige & Finland, kansliet, Sallisalmi och Ahlstrand
12/5 Torneälvs vattenvård och översvämningsskydd, gemensam åtgärdsplan (Action Plan), regionala vattenmyndigheter. Lync/Skype-möte, Sallisalmi.

På kommande:

17/5 Finland100, Pia Marttinen, Folkets Hus, möte för intressenterna, Sallisalmi -> [30 maj](#)
18/5 Tornedalsrådet, Peter Hagström, samarbetsträff, Sallisalmi
19/5 Kesäsiika-Sommarsik, lärarnas och intressentgruppers möte, Sallisalmi.
20/5 Medarbetarssamtal, sekretariat och Jokelainen, kansliet.
24-25/5 Barents Reunion, Haparanda-Torneå, Sallisalmi
24-25/5 Havs- och vattenforum Göteborg. Inga deltagare.
27/5 Samhällsplanerare från NordPlan-90 kurs. 20 deltagare på besök på kansliet
1/6 Fisketillsynsmän träffar varandra, kansliet.
13-14/6 myndighetsmöte om vattenvårdsplaneringens samordning i Torne älv. Deltagare Miljöministeriet i Finland, Jord- och skogsbruksministeriet, Havs- och vattenmyndigheten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Länsstyrelsen i Norrbotten, NTM-centralen i Lappland, kommissionen/sekreterare

Kommunikation

15/4 Haparandbladet Vyer hotas av vindkraft, artikel pga kommissionens yttrande, 18.4.
Pohjolan Sanomat: Reväsvaaras kvarnar en ny aktör i landskap av Luppio, 19.4.
YLE/Kemi radio regionala nyheter, Rautiainen, Vindkraftverk, dess påverkan,

kommissionens yttrande om Reväsvaara delgeneralplan. Intervju gjordes 18/4, Sallisalmi.

21/4 NSD Bybor rasar för vindkraften. Kommissionens yttrande.

19/5 Pohjolan Sanomat, ”Lappiin kaavailtiin Niagaran kaltaista putousta”, Kenttä, Torneälven, historia, gränsälvscommissionen, Sallisalmi intervjuades den 9 maj, publicerades 19/5.

13/5 NSD C-politiker är kritisk till finska sidans vindkraftsplanerna (Övertorneå), reporter Jonas Andersson

15. Övriga ärenden

Kansliet blivit kontaktat av fiske, (ryckfiske) i Matkakoski, några gånger. Myndigheterna i Finland och i Sverige har fått en skriftlig begäran att ta ställning i frågan men kommissionen har inte fått svaret.

Karl-Erik Nilsson: Håkan Carlstrand har sagt att frågan utreds vidare. På hösten blir det ett informationsmöte på svenska sidan av Tornedalen, likadan som i höstas var på Kattilakoski.

Beslut: *Kansliet följer ärendet och i nästa möte tar vi en blick i sommarens erfarenheter.*

Fångstplatsinitiativ (markering av fångstplatser) i jord- och skogsbruksministeriets pressmeddelande 23 april. Sallisalmi sade kommissionen har frågat vad initiativet menar i praktiken men att inget svar på förfrågan har kommit än.

Beslut: *Kommissionen väntar på ministeriets svar.*

16. Nästa sammanträde
Tromsö 31/8-2/9 2016
Flyg bokat från Luleå, annat resande koordineras. Boende bokat.

17. Mötets avslutande
Jokelainen avslutade mötet kl 14:52 svensk tid.

Timo Jokelainen
Ordförande

Johan Antti
vice-ordförande